

Geçmişten Günümüze Sahip Olunması Zorunluluk Olan Yetenek: “Stratejik Güç Aktarımı”

Latin kökenli Romalı devlet adamı Çiçero'nun, genel olarak “*cebiri kullanılan mücadeleye*” şeklinde tanımladığı **savaş**¹, tarihi şekillendiren en belirleyici eylem olarak dünyanın yaratılışından itibaren her çağ ve dönemde farklı şekillerde görülmektedir.

Bugün; öngörülemeslik ve belirsizlik kavramları ile iç içe olan dünyamızda, insanlık tarihinin en önemli olgularından biri olan **savaşa**, K.Waltz'nin “Man, The State and War” ve Kalevi Holsti'nin “Peace and War” adlı eserlerinde ileri sürdükleri gibi “*herhangi bir şey neden olabilir*”² “.....*ancak hiçbir şey kesin olarak savaşa neden olmaz.*”³ Bu nedenle; hak yerine gücün esas alındığı uluslararası düzende hem varlığın devamı noktasında hem de oyun kurucu olmak için değişime uyum sağlayan caydırıcı güce sahip olmak güvenlik ve güç bağlamında kabul gören bir hedeftir.

Sonsuz ihtiyaçları karşılayabilmek adına kıt olan kaynakları kontrol etme ve varlığın sürekliliğini sağlayacak güvenliği tesis etme noktasında ise Clausewitz'in deyimi ile “*en iyi strateji daima kuvvetli olmaktır; evvela genel olarak kuvvetli olmak sonra da kesin sonuç yerinde kuvvetli olmaktır*”.

Buldukları coğrafyaları aşan, işgal ettikleri bölgelerdeki zenginlikleri kontrol altına alarak ülkelerini zamanının küresel gücü yapan liderler ve kazandıkları zaferler irdelendiğinde; askeri güçlerini **kati netice / kesin sonuç noktalarına daha hızlı intikal ettiren ve idamesini sağlayanların** zafere ulaştıkları görülecektir.

Örneğin, deniz gücü üstün olan Perslere karşı “*Donanmaya karşı denizden savaşmak zorunda değiliz*” mottosuyla düşman donanmasının destek üslerini karadan saldırarak orduların güçlerini dengeleyen İskender (MÖ 356-323), MÖ 334'te fark edilmeden **Granicus Nehri'ni geçerek Kral III Darius'un ordularına sürpriz bir saldırı gerçekleştirdi**. İskender **yaya ve ath birliklerini çok uzak mesafelere taşıyarak**, ordusunu muharebe sahasında koordineli sevk ve idare ederek zaferler elde etti.⁴

Tarihi değiştiren bir başka asker, Kartacalı Hannibal (MÖ 247-183) hem “*Ya bir yol bulacağız ya bir yol yapacağız*” hem de “*Siz gelmeyin, biz savaşı Roma'ya getiririz!*” diyerek 40 fil ve 50 bin kişilik ordusunu **Alp Dağları üzerinden aşırarak muharebe gücünü ve savaşı Roma'ya taşıdı**, hazırlıksız Romalıları bozguna uğrattı.⁵

Tarih sahnesinde yerini alan Napolyon Bonaparte (1769-1821) ise zamanının orduları dakikada 70 adım atarken ordusunun dakikada 120 adım ile yürüttü, ordusunu düşmandan daha hızlı hareket ettirdi, gerek stratejik gerekse taktik seviyede **hızlı yığınaklanma** yaptı, güçlü İngiltere'ye karşı dolaylı bir strateji izleyerek İngiltere'nin Uzakdoğu ticaret yolunu kesmek

¹ Keskin Funda, Uluslararası Hukukta Kuvvet Kullanma: Savaş, Karışma ve Birleşmiş Milletler, Mülkiyeliler Birliği Vakfı Yayınları: 20, Ankara, Mayıs 1998, S.68

² Bora İYİAT, “SAVAŞ, TAKTİK VE STRATEJİ ÜZERİNE”,07 Nisan 2016

http://devlet.com.tr/makaleler/yazi/166/SAVAS_TAKTIK_VE_STRATEJI_UZERINE.html (Erişim tarihi:08 Kasım 2023)

³ Ali Bilgin Varlık, “SAVAŞI TANIMLAMAK: TERMİNOLOJİK BİR YAKLAŞIM”, Avrasya Terim Dergisi, 2013, 1 (2): 114 – 129, vasıtasıyla Yalçınkaya, H., 2008. Savaş: Uluslararası İlişkilerde Güç Kullanımı. Ankara: İmge

⁴ Çimen Ali, “Tarihi Değiştiren Komutanlar”, TİMAŞ Yayınları, Popüler Tarih Dizisi,2021, s.22-25

⁵ Çimen Ali, “Tarihi Değiştiren Komutanlar”, TİMAŞ Yayınları, Popüler Tarih Dizisi,2021, s.29-32

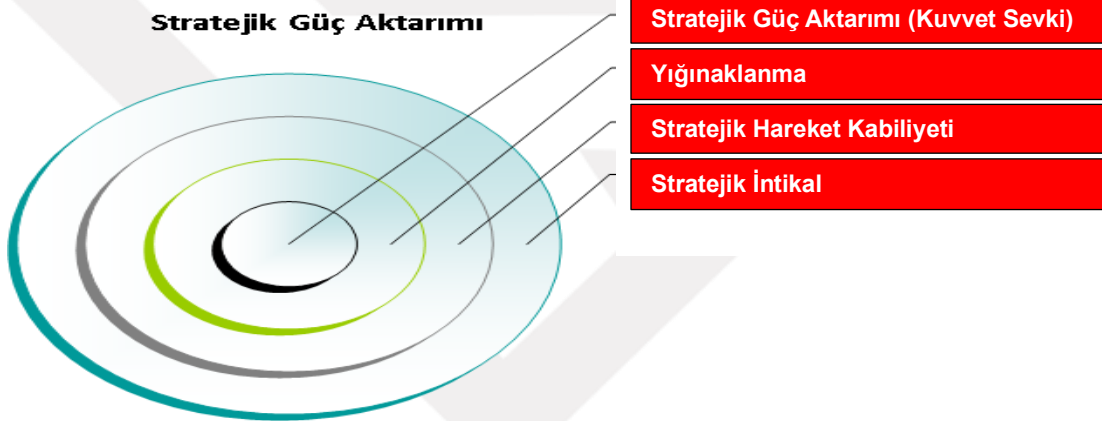
adına Mısır'a sefer düzenledi, hasmının zayıf noktalarına ordularını daha hızlı sevk etti ve kazandığı zaferlerle adını harp tarihine yazdırdı.⁶

Yakın dönemde, tüm dünyanın canlı olarak izlediği Birinci ve İkinci Körfez Harbinde de fark yaratan yeteneklerden birinin **intikal ve yığınaklanma** ile başlayan lojistik olduğu, bu çerçevede **stratejik güç aktarımı** kabiliyetinin çarpan etkisi yarattığı, ne kadar kuvvetin ve hangi malzemelerin harekât alanına veya kesin sonuç noktalarına sevk edileceği ve nasıl taşınacağı, nasıl idame ettirileceğine yönelik planlama ve icranın elde edilen zaferde takdir edilmeyen başarı olduğu hatıratlarda yazıldı.⁷

Daha çok teknolojik gelişmelerle ve bazen de izlenen stratejilere göre Clausewitz'n tespitiyle “*her çağ kendi savaşını yaratsa*”⁸ da “*savaşın doğası değişmezken karakteri değişmektedir.*”⁹ Bu tespit çerçevesinde günümüzde; güvenlik ve refah adına sınırlarından daha uzak coğrafyalarda savaşan ya da ortamı şekillendiren veyahut oyun kuran orduları **zafere götüren etkenlerden birinin de stratejik güç aktarımı** olduğu görülmektedir.

Bu meyanda, askeri gücün çağın sunduğu imkân ve kabiliyetlerle bütünleşmiş bir şekilde; harekât bölgesine, başarı vadeden yere ya da harbi sonlandıracak konuma veya saldırılamaz noktaya veyahut da hasmın karar vericilerinin zihninde mücadeleyi kaybettiğine inandırarak azmini kıracak **kritik noktaya süratli ve emniyetli intikal ettirilmesi, konuşlandırılması ve harekât yeteneğinin sürdürülmesi** bir öncelik ve gereklilik haline gelmiştir.

Ayrıca günümüzde **doğal afetlere müdahale veya insani yardım** harekâtı kapsamında, ihtiyaç duyulan personel, malzeme, teçhizat veya yardım malzemelerinin **arzu edilen bölgeye süratle intikal ettirilmesi** de bu yetenek çerçevesinde sahip olan **ülkenin görünürlüğünü artıran** bir gerekliliktir. Bahsi geçen gereklilik genel olarak **stratejik güç aktarımı** şeklinde ifade edilmektedir.

⁶ [Napolyon Savaşları - Vikipedi \(wikipedia.org\)](https://tr.wikipedia.org/wiki/Napolyon_Savaşları) (Erişim tarihi:09 Kasım 2023)

[Napolyon'un Savaş Kazandıran Taktikleri – duzen \(wordpress.com\)](https://www.wordpress.com) (Erişim tarihi:09 Kasım 2023)

Çimen Ali, “Tarihi Değiştiren Komutanlar”, TİMAŞ Yayınları, Popüler Tarih Dizisi,2007

⁷ William P. Pagonis and Jeffrey L. Cruikshank, Moving Mountains: Lessons in Leadership and Logistics from the Gulf War, Harvard Business Review Press, Boston/Mass./USA, 1998

⁸ Clausewitz C., “Savaş Üzerine”, Alfa Klasik, 2018, Çeviren H. Fahri Çeliker,

⁹ Gray, Colin S. (2007). Irregular Warfare, One Nature, Many Characters. <http://www.au.af.mil/au/ssq/2007/Winter/gray.pdf>.

(Erişim: 11.6.2010), aktaran Toptař Ergüder, “Harbin Doğası ve Karakteri Bağlamında Hibrid Savaş”, Millî Güvenlik ve Askerî Bilimler Akademik Dergisi, Sonbahar/Fall 2015, Cilt/Volume 2, Sayı/No 8, 1-17,

<https://docplayer.biz.tr/59631584Harbin-dogasi-ve-karakteri-baglaminda-hibrid-savas-erguder-toptas.html>. (Erişim tarihi 11 Kasım 2023)

Günümüzde caydırıcı güç olmaya önemli katkısı olan **stratejik güç aktarımı**; stratejik intikal, yığınaklanma, ulaştırma, stratejik hareket yeteneği gibi kavramlarla bütünleşiktir. Söz konusu kavramlar kapsamında genel olarak ifade edilebilecek hususlar ise özetle şunlardır.

Stratejik güç aktarımı kavramı ile birlikte anılan **yer değiştirme/intikal** kavramı; hem silahlı gücün ana faaliyet alanlarından birisi hem de manevranın dinamik unsurlarından biridir. **Bindirilmiş** harekâtlarda **baskın** ve emniyet **hızlı** yer değiştirmekle sağlanırken, **İndirilmiş** harekâtlarda ise kara havacılık unsurları ve diğer vasıtalarla **çok uzun mesafelere süratle yer değiştirmeye** sağlanır.

Genel olarak kuvvetin, bir yerden başka bir yere istenilen zamanda, mevcut ulaştırma vasıtalarıyla, bütün veya planlı gruplar halinde nakledilmesi işlemlerine **intikal**, söz konusu faaliyet için planlama, vasıtaları temin, tahsis, programlama, icra ve icrasını takip ile kontrolüne de **ulaştırma** denmektedir. İntikal bir yer değiştirme, ulaştırma ise intikalin planlamasını, ulaştırma vasıtalarının hesaplanmasını, temin/tedarik ve tahsisini yöneten bir süreçtir. Bu kapsamda, **stratejik intikal** ise yığınaklanma süreci içerisinde birliklerin başka bir ülke toprağını, kıtayı veya büyük su kitlelerini aşarak bir noktadan diğer bir noktaya ticari ulaştırma vasıtalarından da yararlanarak yer değiştirme faaliyeti olarak adlandırılmaktadır.

Stratejik güç aktarımının en önemli safhası ve harekât planlarının hayati bölümü olan, hem operatif hem de stratejik seviyede uygulanan **yığınaklanma** ise; tahsis edilen muharebe gücünün gerekli olan muharebe destek ve muharebe hizmet destek unsurları ile birlikte maksadı gerçekleştirecek bölgeye istenen zamanda intikali, burada tertiplenmesi ve lojistik yönden desteklenmesi ile alakalıdır.¹⁰ Yığınaklanma ile ilgili planlama ve uygulamalarda; **sürat**, **gizlilik**, **entegrasyon**, **sürdürülebilirlik**, **hazır bulunurluk** ve **esneklik** dikkate alınmalıdır.

Güç aktarımının önemli bir diğer kavramı olan **Stratejik Hareket Kabiliyeti** ise farklı bir coğrafyaya yığınaklandırmanın odak noktasıdır. Maksadı gerçekleştirmesi için planlanan muharebe gücünü muhafaza ile bir yerden bir yere kısa sürede intikal kabiliyetlerinin bütünüdür. Çoğunlukla hava ve deniz yolu taşıma kabiliyetleri ile harekât alanına yerleştirilmiş birlik ve malzemeleri de içermektedir¹¹.

Sonuç olarak, **Stratejik Güç Aktarımı**; farklı yerlerden gelen milli güç unsurlarının tamamının veya bir kısmının milli menfaatler doğrultusunda kullanılması maksadıyla süratle konuşlandırılma ve gücünü koruma/idame ettirme yeteneğidir.¹² Silahlı güç özelinde ise “bir ülkenin askerî gücünü merkezinin ötesine konuşlandırması”¹³ ile ilgili tüm faaliyetleri; intikal,

¹⁰ Headquarters Department of Army, ADP 3-0, Operations, Washington, DC, USA, 2019, p. 1-1, aktaran Sezgin Kenan, “Harbi Kaybettiren Harekât: Barbarossa’dan Çıkarılan Dersler”, “Yirminci Yüzyılda Askeri Planlama ve Operatif Sanat-1, İkinci Dünya Harbi Muharebelerinin Analizi”, Milli Savunma Üniversitesi Yayınları, 2021, s.136

¹¹ Hickins, K. E., Strategic Mobility. Army Sustainment, 2010, s.39-45, <https://apps.dtic.mil/sti/tr/pdf/ADA561170.pdf> (Erişim tarihi: 10 Kasım 2023)

¹² US DOD, Department of Defense Dictionary of Military and Associated Terms JP 1-02, 12 April 2001, s. 422. <https://dcs9.army.mil/assets/docs/dod-terms.pdf> (Erişim Tarihi: 15.12.2020), aktaran Akpınar Eyüp, “Uluslararası Sistemde Ulusal Güç Aktarım Stratejisini Belirleyen Temel Parametrelerin Analizi”, Güvenlik Stratejileri Dergisi, MSÜ Atatürk Stratejik Araştırmalar ve Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Nisan 2022, s. 34, https://gsd.msu.edu.tr/Content/sayilar/dokuman/GSD_41/GSD_41_Art_2_042022.pdf (Erişim tarihi:10 Kasım 2023)

¹³ Jonathan N. Markowitz and Christopher J. Fariss, “Going to Distance: The Price of Projecting Power”, International Interactions, 39, April 2013, 119-143, s. 123, aktaran Akpınar Eyüp, “Uluslararası Sistemde Ulusal Güç Aktarım Stratejisini Belirleyen Temel Parametrelerin Analizi”, Güvenlik Stratejileri Dergisi, MSÜ Atatürk Stratejik Araştırmalar ve Lisansüstü

yığınaklanma ve müteakiben harekâtının devam ettirilmesi için lojistik gerekliliklerin planlama ve icrasını da içeren kapsamlı bir kavramdır. Afet sonrası müdahalelerde veya Barışı Destekleme Harekâtlarının icrasında da güç aktarımı kabiliyetine ihtiyaç vardır. Stratejik güç aktarımı; kesin sonuç noktasında kuvvet üstünlüğünü sağlamak için gerekli olduğu kadar çeviklik, baskın, atılganlık sağlamak içinde şarttır.

Rusya Federasyonu-Ukrayna (RF-UKR) Savaşında Güç Aktarımı

Sınır komşusu iki ülke arasında devam eden RF-UKR Savaşı, kamuoyuna yansıtılan muharebeler ile gelişmelere ait kısıtlı bilgi ve görüntüler ışığında, “Stratejik İntikal, Güç Aktarımı, Uzun Süreli Konuşlanma ve Harekât Yeteneğinin İdamesi” çerçevesinde yukarıda sıralanan bilgiler ışığında ele alındığında genel olarak dikkati çeken hususlar şunlardır:

Hali hazırda Batı’dan gelen lojistik ve istihbarat desteği devam ettiği sürece mücadelesini sürdürebileceği değerlendirilen Ukrayna, savaşın başlamasına müteakip Rusya’nın yaklaşma istikametlerinde bulunan karayolu köprülerini ve demiryolu hatlarını tahrip etmiş ve böylelikle Rusya’nın derinliklere ilerlemesini durdurmuş, ayrıca Hostamel Havaalanı’na inen Rus Birliklerini geri püskürterek Rusya’nın Hostamel Havaalanı’nı ele geçirmesini, burayı lojistik destek üssü ve kuvvet aktarma noktası olarak kullanmasını engellemiştir.

Rusya Federasyonu başlangıçta belirlemiş olduğu askeri hedefler doğrultusunda Kırım (Güney), Belarus (Kuzey) ve Donbas (Merkez) bölgelerinde yığınaklanmasını yapmıştır. Arzu ettiği başarıya ulaşamayan Rusya Federasyonu; mevcut yığınaklanmasını, yer değiştirmenin gerekliliklerini ve iklim ile arazi şartlarını dikkate almadan hedefini değiştirmiş ancak başta lojistik faaliyetleri olmak üzere manevra ve hareket kabiliyeti sekteye uğramış, birliklerini takviye edememiş ve zayıfatı artmıştır.

İki sınır komşusu ülke arasında cereyan eden savaş;

Muharebeler, kentlerde ve dağınık coğrafyalarda küçük birlikler arasında gerçekleştiğinden,

Özellikle RF tarafında, birlik kaydırma ve takviyelerinde senkronizasyon ile orkestrasyon konusunda büyük aksaklıklar yaşandığından,

Hava savunma sistemleri, uzun ve orta menzilli füzeler, TAS ve omuzdan atılan füzeler ile özellikle SİHA ve Dronlar ile ticari uydularında kullanılmasıyla birlikte RF’nin harekât emniyeti, intikal, gizlilik, kuvvet koruma konularında zafiyetleri istismar edildiğinden,

RF harekâtın temposunu, lojistik planlama ve icrasındaki yetersizlikleri nedeni ile sürdüremediğinden ve nihayetinde arzu ettiği hedefleri elde edemediğinden, kentlere ve siperlere saplanmış şekilde halen devam etmektedir.

Devam eden RF-UKR Savaşının sonucunu ve ne zaman hangi koşullarda sona ereceğini tahmin etmek ne kadar güçse yaşananlara dair bilgiler tüm çiplaklığı tarafsız olarak kamuoyuna sunulmadığından stratejik güç aktarımı açısından inceleyerek yargıda bulunmak ta bir o kadar güçtür. Ancak devam eden muharebeler ve gelişmeler, **birincil askeri yeteneğin yeterlilik** olduğunu ve muharebe alanında **nispi muharebe gücüne** etki edecek **sayıların, kütlelerin ve lojistiğin** ne kadar önemli olduğunu, bunlara dayalı gerçekçi planlamaların yapılması gerektiğini hatırlatmaktadır. Ayrıca **savaşın sürdürülebilirliği** için başta **üretim kapasitesi** olmak üzere birçok **silah ve mühimmat** ile **personel** kaynağının **muharebe sahasına** ya da **başarı vadeden bölgeye aktarımının** da önemini ortaya koymaktadır.

Öte yandan savaşların gelecekte özellikle kentlerde ve çevresinde yaşanacağına, sivillerin; iletişim teknolojilerindeki gelişmelerden istifade ile açık kaynak istihbaratı çerçevesinde yüksek değere sahip hedef bilgisi sağlayabileceğine, dronlar gibi düşük maliyetli teknolojik cihaz ve sistemleri kullanarak birlikleri geciktirebileceğine, yavaşlatabileceğine ve bölgesel muharebelerin seyrine etki edecek şekilde savaşa dahil olabileceğine dair güçlü işaretler vermektedir.

Dünyanın gözü önünde cereyan eden RF-UKR Savaşından ve tarihsel süreç içinde Zafere ulaşmadaki katkısıyla önemli bir yeterlilik olarak ortaya çıkan stratejik güç aktarımı ve harekât yeteneği idamesinin hem geleceğin muharebelerinde hem de afet sonrası müdahaleler ile insani yardım harekâtında önemli bir kuvvet çarpanı olacağı yadsınamaz bir gerçek olarak göze çarpmaktadır.

Bu gerçekten hareketle;

“Stratejik güç aktarımı”, “kuvvetin uzak mesafelere intikal ettirilmesi, konuşlandırılması ve harekât yeteneğinin idamesi” konularında sadece askeri güç çerçevesinde değil ulusal çapta teknoloji ile paralel gelişmeler kaydedilmesinin,

Harbin değişmeyen doğasını dikkate alarak, sadece konvansiyonel harbin gerekleriymiş gibi algılanan ve günümüz muharebelerinde teknolojik gelişmelerle birlikte göz ardı edilen harp ve harekât prensiplerinin, plan ve planlamalarda yapı taşları olarak ele alınmasının,

Stratejik güç aktarımı faaliyetlerinin (*planlama-koordine-temin/tedarik-icra ve takip*) deniz-hava-demir ve karayolu ulaştırma kabiliyetlerinin tümünü kapsayacak şekilde, muharebe sahası/harekât alanı girişine kadar olan stratejik ve operatif seviyede tek elden yürütülmesinin ve Savunma Bakanlığı teşkilat yapısının bu yönde yenilenmesinin,

Diğer milli güç unsurları ile koordineli olacak şekilde ulaştırma ağlarının, stratejik intikali kolaylaştıracak şekilde planlanarak inşa edilmesinin,

Ulaştırma düğüm bölgelerinin; hava – kara – demir ve deniz yolu indirme ve bindirme noktaları ile üretim, bakım ve onarım ile depolama tesislerini de içeren lojistik üs olacak şekilde teşkil edilmesinin,

Stratejik ve operatif seviye başta olmak üzere intikalleri takip edecek, kritik güzergahlarda gerekli emniyet ve bakım onarım tedbirleri, sağlık desteği ve bütünleme ikmalî ile intikal güzergahlarının açık bulundurulması vb. hususları takip ve koordine edecek, İHA-Dron-Uydu-Keşif Uçağı vb. keşif ve gözetleme vasıtalarından da gelen verileri analiz edecek teknolojik iletişim araç ve gereçleri ile donatılmış, durumsal farkındalığı yüksek yetkilendirilmiş takip ve koordinasyon merkezleri tesis edilmesinin,

Muharebe sahasındaki intikallerin harekât alanı komutanlıklarınca planlanarak icra edilmesinin,

İcra için gerekli olan imkân ve kabiliyetlerin, barış zamanında yetenek havuzu şeklinde hazır bulundurulmasının ve muharebe öncesi hazırlıklar kapsamında ilgili birliklere tahsis edilmesinin,

Hem stratejik intikalde hem de muharebe sahasında birliklerce icra edilecek intikallerde hareket emniyeti kapsamında konvoylarda, mobil Hava Savunma Sistemleri ile mobil Elektronik Harp (Savunma-Taarruz- Karıştırma) Sistemleri bulundurulmasının, ayrıca etkin bir komuta kontrolün tesis edilmesi ve durumsal farkındalığın artırılması için veri ve bilgi akışı sağlayan muharebe vasıtaları entegre edilmiş komuta kontrol araçları geliştirilerek intikallerde kullanılmasının,

Mobil, modüler, havadan veya kardan taşınabilen, alternatif enerji kaynakları (*Güneş Enerjisi vb.*) ile de desteklenebilen, zırh korumasına ve hareket yeteneğine sahip, bünyesinde hava savunma ve elektronik harp unsurlarını da barındıran sahrada yaşam üniteleri geliştirilmesinin, bu ünitelerle ilgili hizmetleri sunan teşkillerin yetenek havuzu şeklinde görev odaklı birliklere tahsis edilmesinin, yeterlilik ve sürdürülebilirlik çerçevesinde fayda sağlayabileceği değerlendirilmektedir.

Sinan DEĞİRMEN

Danışman

ALP USAM Uluslararası Strateji Analiz Merkezi

İşbu eserde yer alan veriler/bilgiler, yalnızca bilgi amaçlı olup, bu eserde bulunan veriler/bilgiler tavsiye, reklam ya da iş geliştirme amacına yönelik değildir. Alp Uluslararası Stratejik Analiz, Güvenlik, Savunma ve Savunma Sanayi Uygulama Danışmanlığı, Bilgi Transferi, Proje Yönetimi, Eğitim, Öğretim, İkmal ve Tedarik, Emniyet, İletişim, Bilişim, Pazarlama, Organizasyon, İmalat, İthalat ve İhracat A.Ş. işbu eserde sunulan verilerin/ bilgilerin içeriği, güncelliği ya da doğruluğu konusunda herhangi bir taahhüde girmemekte, kullanıcı veya üçüncü kişilerin bu eserde yer alan verilere/bilgilere dayanarak gerçekleştirecekleri eylemlerden ötürü sorumluluk kabul etmemektedir. Bu eserde yer alan bilgilerin her türlü hakkı Alp Uluslararası Stratejik Analiz, Güvenlik, Savunma ve Savunma Sanayi Uygulama Danışmanlığı, Bilgi Transferi, Proje Yönetimi, Eğitim, Öğretim, İkmal ve Tedarik, Emniyet, İletişim, Bilişim, Pazarlama, Organizasyon, İmalat, İthalat ve İhracat A.Ş.'ye aittir. Yazılı izin olmaksızın işbu eserde yer alan bilgi, yazı, ifadenin bir kısmı veya tamamı, herhangi bir ortamda hiçbir şekilde yayımlanamaz, çoğaltılamaz, işlenemez.